

Risker i Hallands län

Bilder på framsidan:

Ringhals kärnkraftverk - Vattenfall

Övriga bilder - Johnér Bildbyrå

Övriga bilder i broschyren:

Bilder på sidan 7 - Länsstyrelsen i Hallands län

Bild på baksidan - Patrik Leonardsson

Resterande bilder utan namngiven fotograf - Johnér Bildbyrå

Illutstrationer på sidan 9:

Boverket (2023). Grafiskt material för ras och skred. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/tillsynsvagledning_naturolyckor/sakerhetsfragor/ras/grafiskt_material/ Hämtad 2023-05-08.

Diarienummer: 4413-2023

Tryck år 2023

Meddelandeserien 2023:06

ISSN: 1101-1084

ISRN: LSTY-N-M--2023/06--SE

Medvetenheten hjälper oss

Det finns många möjligheter och härligheter i Hallands län men även en del risker. I denna broschyr kommer vi fokusera på riskerna. Du som invånare, företagare, besökare eller på annat sätt är intresserad av Halland, ska få möjligheten att bli medveten om vad vi har för risker och utmaningar i vårt vackra län.

Vartannat år gör Länsstyrelsen en risk- och sårbarhetsanalys. Det arbetet handlar om att identifiera och analysera hot och risker som kan leda till svåra påfrestningar för samhället. Stora delar av risk- och sårbarhetsanalysen är belagd med sekretess. Därför finns även denna broschyr. En skrift där Länsstyrelsen tydliggör och förklarar de största riskerna i Hallands län.

Om vi är medvetna om riskerna som finns, kan vi arbeta med dem och förbereda oss inför dem. Då kan vi också hantera situationer kopplade till riskerna på ett bättre sätt. Precis som du själv kan hantera ett strömavbrott hemma lättare, om du är förberedd – kan också samhället hantera riskerna på ett bättre sätt genom god beredskap.

Stormen Urd drar in. Fotograferat i Laxvik 26 december 2016.
Fotograf Hans Schibli Lundahl, Länsstyrelsen i Hallands län.

Innehåll

Om Hallands län	5
Krisberedskap på olika nivåer	6
Väder- och klimatrelaterade händelser	8
Sjukdomar	12
När det inte fungerar som det ska	14
Sociala risker	16
Pågående dödligt våld	17
Krig och krigshot	18
Hallands kommuner.	20
Transport av farligt gods på väg och järnväg	20
Kärnteknisk olycka	21
Utsläpp av olja till havs	22
Industrier med farliga ämnen	23
Lagring och hantering av kemikalier.	24
Dammbrott.	25
Eget ansvar vid en samhällskris	26

Om Hallands län

Halland är berömt för sina bad och stränder, men består också av ett bördigt slättområde med åar i lummiga dalar samt en skog- och sjörik landsbygd.

Länets kommuner

Laholm, Halmstad, Hylte, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka.

Storlek

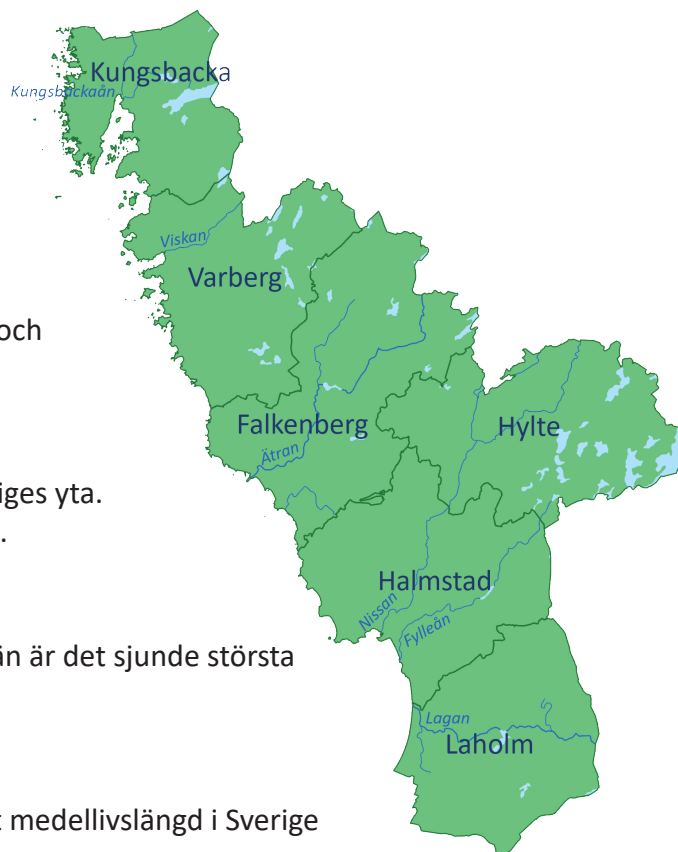
5 427 km² vilket motsvarar 1,3 procent av Sveriges yta. Halland är det fjärde minsta länet, sett till ytan.

Folkmängd

342 805 invånare (scb.se feb 2023). Hallands län är det sjunde största länet, sett till folkmängden.

Medellivslängd

Kvinnor 85,5 år, män 82,4 år. Halland har högst medellivslängd i Sverige (scb.se, april 2023).

Krisberedskap på olika nivåer

Nationellt

Krisberedskapen i Sverige är uppbyggd på olika nivåer. På den nationella nivån är det ytterst regeringen som är ansvarig för Sverige. Som stöd har de Regeringskansliet och de centrala myndigheterna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, är en nationell myndighet som arbetar för att stärka samhället i att förebygga och hantera olyckor, kriser och konsekvenser av krig.

Länet

I Sverige har vi 21 län och därmed 21 länsstyrelser. Länsstyrelsens roll i krisberedskapen är att samordna det regionala arbetet – före, under och efter en samhällskris. Vid en större samhällskris håller Länsstyrelsen ihop arbetet i länet. De berörda aktörerna, exempelvis kommuner, räddningstjänst, sjukvården och polisen, delar information och sin bild av händelsen med syftet att hantera händelsen så effektivt som möjligt. Länsstyrelsen arbetar också med förebyggande åtgärder för att förhindra eller minska skadorna av en samhällskris.

På varje länsstyrelse finns en tjänsteperson i beredskap. Händer något i länet kan den personen alltid nås, när som helst på dygnet, vilken dag som helst på året.

Regionen

I varje län finns även en region. Regionen ansvarar för uppgifter som sträcker sig över kommungränserna – som hälso- och sjukvård, smittskydd, tandvård, kultur och kollektivtrafik. Vid en samhällskris har sjukvården till uppgift att ta hand om skadade och erbjuda krisstöd till de som påverkats. Regionens roll vid en samhällskris är bland annat att upprätthålla sjukvården, men även kollektivtrafiken i den mån det går.

Kommunen

Sverige har 290 kommuner. Kommunen ansvarar för det mesta av den service som finns inom kommunens gränser – som skola, förskola, äldreomsorg, socialtjänst och räddningstjänst. Kommunen har hand om krisberedskapen och hanteringen av en samhällsstörning inom sitt geografiska område. Med andra ord – Laholms kommun hanterar det som händer inom sin kommun.

Är samhällskrisen väldigt stor eller sträcker sig över flera kommuner kommer Länsstyrelsen in i hanteringen. Det kan hända vid stora översvämningar, höga flöden i våra vattendrag som rinner genom länet, eller en snöstorm som drar fram över Halland.

Frivilligorganisationer

Frivilligorganisationer spelar en viktig roll vid en samhällskris. Organisationerna utbildar sina medlemmar för att kunna stötta samhället inom olika områden. Exempel på frivilligorganisationer är Försvarsutbildarna, Frivilliga automobilkåren, Frivilliga radioorganisationen, Frivilliga flygkåren, Lottakåren och Svenska Blå Stjärnan.

Näringsliv

Många av verksamheterna inom energi, finansiella tjänster, livsmedel och industri bedrivs av företag. Vid samhällskriser är näringslivet viktigt för att minska konsekvenserna i samhället. Antingen genom att fortsätta bedriva sin verksamhet eller ställa om den till produktion av varor och tjänster som efterfrågas i situationen.

Individen

Varje individ har ett ansvar att göra det som behövs, utifrån sina förutsättningar, för att skydda sig mot olyckor och större händelser. Att hjälpa varandra och ha en förberedelse för att klara sig själv, är ett stort bidrag till samhällets beredskap.

Väder- och klimatrelaterade händelser

Ett föränderligt klimat bidrar till förhöjda risker för väder- och klimatrelaterade händelser. I Halland kan vi förvänta oss en högre medeltemperatur, längre perioder med höga temperaturer, ökad nederbörd, varierande flöden i vattendragen och stigande havsnivåer.

Storm

Hallands läge innebär att länet blir utsatt av västliga och sydvästliga vindar från havet. Kraftiga vindar och intensiva stormar kan leda till stor skada på egendom, infrastruktur samt på människors liv och hälsa. Hallands län har under de senaste decennierna drabbats av flertalet stormar, exempelvis Gudrun 2005 och Gorm 2015. Konsekvenserna av en storm beror på vindstyrkan, temperaturen och samhällets förmåga att hantera situationen. Ett förändrat klimat förväntas ge kraftigare extremväder och högre havsnivå, vilket gör att konsekvenserna av stormarna förväntas bli större.

Skogsbränder

Skogsbränder förekommer årligen i Halland. En större skogsbrand kan drabba skogsägare hårt och i vissa fall leda till att hus måste evakueras och trafiken stoppas. Under 2018 drabbades Sverige av flertalet större skogsbränder. Halland drabbades inte lika hårt, till stor del på grund av det utbyggda vägnätet som begränsar en större spridning av branden. Skadorna för den enskilda skogsägaren kan dock fortfarande bli förödande. Det förändrade klimatet och de högre temperaturerna förväntas leda till att skogsbränder blir större och vanligare i framtiden.

Följ väderprognoserna

- På smhi.se eller på Sveriges Radio P4 får du uppdateringar kring väderläget.
- Det finns tre typer av vädervarningar. Gul, orange och röd. Röd är allvarligast.
- För mer information om vädervarningar gå in på smhi.se.

Höga temperaturer

Längre perioder med höga temperaturer kan påverka människors hälsa, med allt från milda besvär till för tidig död. Äldre och sjuka personer löper störst risk vid värme. Hur allvarliga effekterna blir avgörs av både värmens intensitet och varaktighet. När prognoserna visar att temperaturen når 26°C eller mer tre dagar i följd, skickas förhandsinformation till ansvariga inom vård och omsorg via länsstyrelserna och kommunerna, för att öka beredskapen.

De som bor i städer drabbas ofta hårdast av värmen. I staden absorberas solen av hårdytor som asfalt och det kan vara svårt att få skugga.

Ras, skred och erosion

Halland är utpekad som ett risklän för ras, skred och erosion. Vid ett ras rör sig enskilda stenar och jordkorn fritt i förhållande till varandra. Rörelsen sker ner för en brant. Skred är i stället en sammanhängande massa av mindre jordarter som kommer i rörelse. Det kan vara en bergsslänt som faller ihop på grund av för stor belastning eller stora mängder vatten i jorden.

Ras och skred har båda gemensamt att de kan ske utan förvarning, vilket kan ge stor skada på vägar, byggnader och människor i närheten. I Halland ligger cirka 45 500 byggnader i ett område med förhöjd skredrisk. Sannolikheten är högst i områden med nära anslutning till Viskan, Ätran, Nissan, Lagan och Kungsbackaån.

Erosion är en naturlig process där vind, rinnande vatten och vågor nöter ner jord och berg. Erosion förväntas orsaka problem framöver när havet stiger och flödena i vattendragen ökar.

Illustration Jenny Lilja/Boverket

Illustration Jenny Lilja/Boverket

Översvämning

I Halland kan översvämningar ske både från havet och till följd av nederbörd. Oavsett hur översvämningen sker hotas samhällen, infrastruktur och företag.

Översvämningar från havet kan ske när kraftiga vindar höjer havsnivån med upp till några meter. Klimatförändringarna leder till stigande havsnivåer, vilket längs Hallandskusten ökar risken för översvämningar i samband med stormhändelser. Två av Hallands sex kommuner, Halmstad och Kungsbacka, har pekats ut av MSB som områden med stor översvämningrisk. Halmstad riskerar störst påverkan vid översvämning från havet, medan Kungsbacka riskerar översvämning från såväl havet som från Kungsbackaån. Utöver dessa har även tätorter som ligger längs vattendrag en förhöjd risk för översvämning. Exempel på tätorter är Knäred, Getinge och Torup.

En översvämning till följd av nederbörd kan ske vid extremt regnoväder. Det förändrande klimatet innebär att nederbörden blir både vanligare och mer intensiv. Ett kraftigt regnoväder där stora mängder vatten kommer på kort tid kallas skyfall. Skyfall drabbar låga punkter eller svackor hårt, där vattnet samlas och inte kan ta vägen någonstans. Det stigande havet kan komma att förändra grundvattennivån vid kusten. Det gör att marken blir mättad och inte kan ta emot mer vatten. Byggnader och vägar vid lågpunkter, svackor och vattenmättade områden kommer därför att drabbas hårdast vid skyfall.

Halland har vid flertalet tillfällen drabbats av översvämningar och höga flöden. Ett exempel är februari 2020 då Ätran, Viskan och Lagan hade mycket höga flöden och hade svämmat över.

I Halland finns flera dammar som vid ett haveri kan orsaka översvämning med stora skador, både vid dammen och flera kilometer nedströms från den.

Ätran, februari 2020.

Vem har ansvaret?

Fastighetsägarens ansvar

Som fastighetsägare har du ett ansvar att skydda ditt hus mot översvämning. Därför är det bra att se över din fastighet om den har haft problem med vatten eller ligger i ett område med risk för översvämning.

Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar för planering av nya byggnader. Där tas det bland annat hänsyn till översvämningar och andra klimatrelaterade risker. Kommunen ska även kunna ge råd till fastighetsägare om hur de kan skydda sin egendom.

Räddningstjänstens ansvar

Räddningstjänsten åker på larm när stor egendomsskada riskeras eller om det är fara för liv. Är det endast ett eller några hus som riskerar att få vattenskador är det därför inte säkert att räddningstjänsten rycker ut.

Knäred, februari 2020.

Hur ser det ut där du bor?

- Bor du i ett område med risk för översvämning?
- Har du vidtagit några åtgärder i hemmet?
- För mer information vad du kan göra för att minska konsekvenserna vid en översvämning läs på [msb.se](https://www.msb.se) under Råd till privatpersoner.

Sjukdomar

Sjukdomar kan ge stor påverkan på den enskilda såväl som på samhället i stort. Sjukdomar som drabbar nära och kära kan leda till kriser för närstående till den sjuka. Ur ett samhällsperspektiv handlar det om risken att ett virus sprider sig till en stor del av befolkningen. Det kan vara allt ifrån maginfluensa

som sätter ett helt samhälle i sjuksängen till den stora pandemin som leder till dödsfall över hela världen. I det första fallet kan all verksamhet i samhället behöva pausas, vilket i vissa perioder kan ge stora konsekvenser. En pandemi sprider sig över hela världen och kan ge miljontals dödsfall och ge stor påverkan på ekonomin. Vilket vi tyvärr nyligen upplevt.

Historik

- Under 1900-talet drabbades världen av tre stora pandemier; Spanska sjukan (1918), Asiaten (1956) och Hongkonginfluensan (1968).
- Under 2000-talet har en pandemi hittills inträffat, covid-19 som bröt ut i början av 2020.

Covid-19

Den 11 mars 2020 gick Världshälsoorganisationen, WHO, ut med att covid-19, coronaviruset, var en pandemi. Pandemin höll på i nästan två års tid och gav stora konsekvenser på människors liv och hälsa. Samhällets förmåga att fortsätta fungera påverkades kraftigt. Sjukfrånvaron var stundtals väldigt hög. Utöver att människors liv och hälsa påverkades innebar pandemin också stora ekonomiska konsekvenser för samhället.

Den höga belastningen och psykiska påfrestningen bidrog också till långvarig påverkan på många människors välmående. Enligt Socialstyrelsen har covid-19 i Sverige lett till över 18 000 dödsfall, varav drygt 450 i Halland.

För att minska risken för smittspridning och att bli sjuk i covid-19 gick Folkhälsomyndigheten ut med flertalet rekommendationer. Några av dessa var håll avstånd, tvätta händerna ofta och noga, stanna hemma om du är sjuk, hosta och nys i armvecket och vaccinera dig.

Globaliseringen förväntas öka risken för nya pandemier i framtiden.

Djur och människor

Även djuren kan bli sjuka. En del sjukdomar kan smitta från djur till människa, så kallade zoonoser. Exempel på zoonoser är mjältbrand, rabies och fågelinfluensa. De sjukdomarna är även epizootier, allvarliga smittsamma djursjukdomar. Även blåtunga och afrikansk svinpest är epizootier.

I Hallands län har fall av epizootier och zoonoser förekommit de senaste åren, exempelvis fågelinfluensa. Det finns regler och krav på åtgärder för att hålla epizootier borta från Halland. Exempelvis finns en anmälningsplikt om du som djurägare misstänker allvarlig smittsam sjukdom. Länsstyrelsen har kunskap och utrustning för att göra undersökningar vid ett misstänkt fall av epizooti eller zoonos.

Halland är högrisklän

Halland har pekats ut som ett högrisklän för afrikansk svinpest. Det är en smittsam och dödlig virussjukdom som drabbar tamgrisar och vildsvin. Sjukdomen har ännu inte kommit till Sverige men sprider sig i vårt närområde. Upptäcks smittan i Sverige kommer den ge stora ekonomiska konsekvenser för företag och näring i området men också lidande för djuren.

Svåra ord

Pandemi - en ny typ av virus, eller annat smittoämne, som sprids och smittar människor i stora delar av världen.

Zoonos - en sjukdom som kan spridas mellan människa och djur.

Epizooti - en allvarlig smittsam djursjukdom.

Skydda dina djur

Mer information om hur du skyddar dina djur finns hos bland annat Jordbruksverket.

När det inte fungerar som det ska

Strömavbrott

Ett avbrott i energiförsörjningen kan ske genom bland annat väderhändelser, tekniskt fel eller sabotage. Beroende på orsak kan avbrottet vara minuter, timmar eller dagar. Under stormen Gudrun 2005 var som mest 750 000 människor i Sverige utan ström och för 12 000 av dessa varade strömavbrottet i över 20 dygn.

Samhället har ett stort beroende till el. Samhällsviktiga verksamheter som sjukhus, dricksvattenproducenter och industrier fungerar inte utan el. Det kan ge stora konsekvenser på människors liv och hälsa. För att klara ett strömavbrott finns reservkraft att investera i. Reservkraft försörjer en verksamhet med el genom batterier eller dieselaggregat när den ordinarie strömförsörjningen saknas.

Dricksvatten

Dricksvatten är livsviktigt för att människor och djur ska överleva. Människor behöver flera liter varje dag, och många samhällsviktiga verksamheter behöver stora mängder vatten för att fungera.

Avbrott i dricksvattenförsörjningen kan orsakas av bland annat strömavbrott, föroreningar och sabotage. Avbrottets geografiska utbredning spelar stor roll för konsekvenserna. Om en hel kommun eller ett helt län blir utan vatten samtidigt behöver stora mängder vatten ersättas. Konsekvenserna av ett avbrott i dricksvattenförsörjningen kan minskas genom att vårdinstanser, skolor och andra verksamheter tappar upp vatten för att klara sig några dagar.

Har du en dunk med vatten hemma?

Cyberangrepp och otillåten påverkan

Den tekniska utvecklingen innebär att stora delar av samhället styrs digitalt. Det gör oss sårbara mot olika typer av cyberangrepp och påverkanskampanjer. Vid cyberangrepp vill förövaren ta del av -, sprida falsk - eller skada information. För att minska risken att drabbas av ett cyberangrepp är det bland annat viktigt att ha bra lösenord. Ett bra lösenord är långt och används inte på flera ställen.

Eftersom mycket information är lättillgänglig finns även en risk att främmande makt försöker använda falsk och vilseledande information för att påverka dina åsikter och beslut. Det gäller därför att vara källkritisk och lära sig känna igen falsk information.

Finansiella system

Betalsystemen kan utsättas för cyberattacker eller tekniska fel och i vissa fall slås ut. Det innebär att ingen kan handla med betalkort eller swish, utan endast med kontanter.

Under en vecka sommaren 2021 drabbades bland annat Halland när en livsmedelskedjas betalsystem slogs ut. För att minska konsekvenserna av en sådan händelse är det bra om alternativa betalsätt finns.

Har du några kontanter hemma?

Så är du källkritisk

- Vem ligger bakom informationen?
- Vem tjänar på att du sprider den?
- Varför finns informationen?
- Hur gammal är informationen?
- Var fann du informationen?
- Kan du hitta informationen i andra källor?

Sociala risker

Sociala risker innefattar många olika hot och risker. De mest förekommande sociala riskerna i Sverige är social oro, bombhot, sabotage, dataintrång, dödligt våld, ekonomisk kris och skjutningar.

Utsatta områden

I Hallands län finns i början av 2023 ett utsatt område enligt Polismyndighetens strategiska under rättelsebild. Det är Andersberg i Halmstads kommun. Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där kriminella har en inverkan på lokalsamhället. Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocesser.

Upplevd otrygghet

Hur trygg hallänningen känner sig påverkas inte bara av saker som sker i närområdet. Även händelser som sker utanför länets gränser, exempelvis skjutningar, kan påverka hallänningens känsla av trygghet och förtroendet för myndigheter och offentlig sektor.

I den nationella trygghetsundersökningen framgår det att 81 procent av den vuxna halländska befolkningen tror att antalet brott ökat kraftigt eller något de senaste åren. Nästan hälften, 49 procent, av invånarna oroar sig i stor utsträckning för brottsligheten. Det är även fler kvinnor än män som känner sig otrygga och uppger att de avstår från att gå ut på grund av otrygghet.

Pågående dödligt våld

Pågående dödligt våld är ett begrepp för en händelse när en eller flera gärningsmän attackerar en plats eller byggnad med syfte att slumpmässigt döda så många som möjligt. Pågående dödligt våld förkortas PDV. Den typen av attacker har ökat i frekvens de senaste åren, framförallt på skolor runt om i Sverige. Konsekvenserna av en PDV-händelse är ofta stora, flertalet personer kan omkomma. Även de indirekta skadorna blir stora då många personer får traumatiska upplevelser. Skolor, konserter och platser där många personer vistas samtidigt kan vara riskobjekt för pågående dödligt våld, även om sannolikheten för att de ska inträffa är låg. I Halland inträffade en skolattack i januari 2021, i Varbergs kommun.

Det finns en färdig plan i länet för att hantera en händelse med pågående dödligt våld. Planen har anpassats efter en påhittad händelse i en halländsk kommun.

Planen går stegvis igenom hur de inblandade bäst kan samarbeta i de olika skedena av en händelse. Exempel på de som behöver samarbeta är polis, skolor, krisstöd och ambulans. Vid en attack blir Länsstyrelsens roll att hjälpa till med kommunikation och ge en samlad bild av händelsen.

Krig och krigshot

Planeringen för det svenska totalförsvaret har utvecklats i takt med att omvärldsläget har förändrats. En stor anledning är den försämrade situationen i Europa de senaste åren, vilken försämrades ytterligare i februari 2022 då Ryssland invaderade Ukraina. Försvarsmakten och Säkerhetspolisen bedömer att troliga hot mot Sverige är cyberattacker, attentat, sabotage och påverkanskampanjer.

Halland kan hjälpa till

Vid ett krig ska stora delar av samhället fungera på samma sätt som det gör till vardags. Det kan exempelvis vara förskola och skola, sjukvård, transporter, el, vattenförsörjning och livsmedelsproduktion. I Halland, precis som i övriga Sverige, innebär det att vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser ska kunna användas av både militär och civila personer. Vi ska även bevara våra natur- och kulturvärden. Enkelt sagt så behöver alla hjälpa till för att samhället ska fungera även vid krig.

Detta gäller vid krig

Totalförsvarspflicht – Alla mellan 16 och 70 år som bor i Sverige ingår i Sveriges totalförsvaret och måste vara med och förbereda Sverige för krig, om det behövs. Det kan exempelvis vara genom att gå till jobbet som vanligt för att hålla igång samhällets viktiga funktioner.

Beredskapslarm – Beredskapslarm används om regeringen vill meddela att det råder omedelbar krigsfara, eller att landet är i krig. Om du hör beredskapslarmet (Signal 30 sekunder – uppehåll 15 sekunder) ska du omedelbart gå inomhus och lyssna på Sveriges Radio P4 för att få mer information.

Skyddsrum – I Sverige finns omkring 65 000 skyddsrum, varav cirka 1570 av dem ligger i Halland. Länets skyddsrum har plats för ungefär 153 000 personer. I krig räknas de svenska skyddsrummen som allmän plats. Det innebär att vem som helst kan söka skydd i vilket skyddsrum som helst.

Lär dig mer om totalförsvaret

På totalforsvarskunskap.se finns en utbildning kring totalförsvaret som tagits fram för gymnasieskolan. Utbildningen är gratis och vem som helst får gärna genomföra den. På Länsstyrelsens webbplats, lansstyrelsen.se/halland kan du läsa mer om civilt försvar.

Totalförsvaret

Totalförsvaret består av civilt och militärt försvar.

Civilt försvar handlar om hur samhället klarar sig, både offentligt och privat. För att det civila försvaret ska fungera behöver alla i Sverige hjälpa till. Det **militära försvaret** ska motverka att krig sker och, om det behövs, försvara Sverige vid ett väpnat angrepp.

Sverige ger inte upp

Om Sverige blir angripet av ett annat land kommer vi aldrig att ge upp. Alla uppgifter om att motståndet ska upphöra är falska.

Hallands kommuner

Varje kommun har sina möjligheter men även sina risker. De flesta risker som tas upp kan inträffa i hela länet. Samhället har byggt upp en krisberedskap som har förbättrats med erfarenheter från tidigare inträffade händelser. Vi har en god beredskap om det oönskade skulle inträffa.

Transport av farligt gods på väg och järnväg

Genom stora delar av Halland går både motorväg och järnväg. Dessa transportvägar har högt tryck då de är länken mellan Öresundsregionen och Göteborg. I Halland är den mest trafikerade sträckan högst upp i länet, mellan Kungsbacka och Göteborg, där många pendlar. Det fraktas även stora mängder farligt gods i lastbilar och på godståg.

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen med egenskaper som kan skada människor, miljö eller egendom om de inte hanteras rätt under en transport. En olycka kan ge skador på över 100 meters avstånd från olycksplatsen. En transport med farligt gods har alltid en orange skylt med siffror som beskriver vilket ämne som transporteras. Om skylten saknar siffror betyder det att det farliga godset förvaras i lådor som en del av lasten.

Länsstyrelsens roll

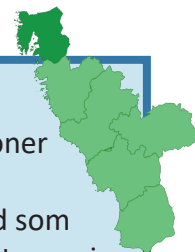
Länsstyrelsen kan neka bebyggelse intill farligt gods-leder på grund av risken för människors liv och hälsa. Vid en större olycka är rollen att ge räddningsledaren ett forum att prata med andra inblandade, exempelvis kommunen och Trafikverket. Länsstyrelsen ska kunna ge en samlad bild av vad som hänt och kommunicera det i länet.

Kungsbacka

Antal invånare: 85 801 personer

Yta: 607 km²

Känt för: Kungsbacka är känd som sjöfartsstad. Det finns ett Naturum i kommunen och även Äskhults by som är en välbevarad miljö från 1700-talet.

Kärnteknisk olycka

På Väröhalvön i Varbergs kommun ligger kärnkraftverket Ringhals. Ringhals genererar ungefär 17 terawattimmar per år. Det är cirka tio procent av Sveriges totala energi-produktion. En kärnteknisk olycka kan skapa stora konsekvenser för människors liv och hälsa. Ett utsläpp med radioaktiva ämnen kan påverka stora områden. Det radioaktiva utsläppet transporteras med vinden och vid ogynnsam vindriktning kan områden i och utanför Hallands län påverkas. Konsekvenserna av att utsättas för radioaktivstrålning varierar. En extremt hög strålningsdos kan leda till livshotande symptom. En lägre dos kan ge långsiktiga effekter på hälsan och förhöjd risk för bland annat cancer.

Ringhals har omfattande säkerhetssystem vilket bidrar till att sannolikheten för en allvarlig olycka bedöms vara mycket låg. Länsstyrelsen arbetar förebyggande och planerar för hanteringen av en eventuell olycka. Ett exempel är de beredskapszoner som är framtagna omkring Ringhals. De delas upp i en inre beredskapszon, yttre beredskapszon och en planeringszon. Inom zonerna finns planer och beredskap för hantering av en eventuell olycka.

Länsstyrelsens roll

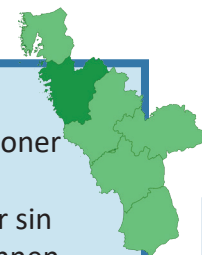
Till skillnad från andra olyckor där den kommunala räddningstjänsten ansvarar, har Länsstyrelsen ansvaret vid en kärnteknisk olycka. Det innebär att Länsstyrelsen har räddningsledare och övar regelbundet för att kunna hantera en kärnteknisk olycka vid Ringhals. Vid en sådan olycka blir varning och kommunikation om inomhusvistelse eller utrymning och intag av jodtabletter en avgörande faktor för att rädda liv och minska hälsopåverkan.

Varberg

Antal invånare: 67 800 personer

Yta: 869 km²

Känt för: Varberg är känt för sin fästning med Bockstensmannen men även för kallbadhus, strandpromenad och surfing.

Utsläpp av olja till havs

Utanför Hallands kust finns farleder för fartyg som kör genom Kattegatt. En av de större fartygsrutterna, S-rutten, går parallellt med bland annat Falkenbergs kust. De fartygsrutter som finns längs kusten är högt trafikerade och fartygen transporterar olika typer av gods, bland annat olja.

Olja är tjockare än vatten och sjunker därför inte till botten vid ett utsläpp. I stället lägger sig oljan som ett lager ovanpå vattnet. Konsekvenserna av oljeutsläpp blir störst när de når land. Där är det betydligt svårare att sanera bort oljan jämfört med ute till havs. Ett oljeutsläpp kan leda till stora miljöskador, konsekvenser för samhälle och ekonomi, samt på sikt påverka människors och djurs liv och hälsa.

Kustområdena i Halland är av stor betydelse för friluftsliv, fiske, växt- och djurliv. De första timmarna efter ett oljeutsläpp till havs är avgörande för att begränsa skadorna på kusten. Vågor, vind och strömmar påverkar hur snabbt oljan närmar sig land.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll i hanteringen av ett oljeutsläpp är att se till att de inblandade arbetar mot samma mål och att resurserna används på bäst sätt. Andra aktörer som ofta är inblandade i hanteringen är Kustbevakningen, kommunal räddningstjänst och Sjöfartsverket. Länsstyrelsen ska bland annat genom dialog med de inblandade skapa en gemensam bild av läget.

Falkenberg

Antal invånare: 47 017 personer

Yta: 1 108 km²

Känt för: Falkenberg är en kustkommun känd för sina långa stränder och sin goda mat. Genom kommunen går också den väg som anses vara Hallands vackraste.

Industrier med farliga ämnen

Länsstyrelsen har i uppdrag att besluta om tillstånd för verksamheter i länet som anses farliga. Farliga innebär att verksamheten kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön vid en olycka. Farliga verksamheter behöver ha viss egen beredskap. En olycka kan inte förväntas hanteras av endast räddningstjänsten. Farliga verksamheter är ofta olika typer av industrier och finns på flera ställen i Halland. En av dessa ligger centralt i tätorten Hyltebruk.

Fotograf Patrik Leonardsson.

Placeringen av en industri är avgörande för vilka konsekvenser som kan uppstå. Är industrin placerad i ett avskilt läge kommer en olycka inte att orsaka lika stor skada som om den ligger i närheten av bebyggelse. Ett utsläpp av giftig gas kan ge påverkan flera hundra meter från utsläppet. Giftigheten beror främst på vilket ämne det är, hur stort utsläppet är och i vilken riktning det blåser. Skulle en större brand ske, kan det nära branden bli strålningskador av värmen. Röken kan innehålla farliga ämnen och sprida sig över bebyggelse med hjälp av vinden.

Länsstyrelsens roll

Skulle en större brand ske inom en farlig verksamhet i länet är Länsstyrelsens roll att skapa möjligheter för samverkan och hjälpa till att ta fram extra resurser vid behov. Länsstyrelsen kan även hjälpa till med ledning och samordning av händelsen om den eskalerar och påverkar flera kommuner.

Hylte

Antal invånare: 10 464 personer

Yta: 947 km²

Känt för: Hylte är en inlandskommun med orörd natur, fina fiskevatten, badsjöar, cykel- och vandringsleder. Kommunen har även ett unikt och utmärkande mat- och kulturutbud.

Lagring och hantering av kemikalier

Verksamheter som hanterar eller lagrar stora mängder av vissa kemikalier omfattas av särskild lagstiftning. Detta för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Om verksamheten omfattas av lagstiftningen beror på mängden farliga ämnen som förvaras.

Fotograf Patrik Leonardsson.

En verksamhet i Halland som hanterar och förvarar kemikalier är hamnen i Halmstad. Där sker lagring av petroleumprodukter, exempelvis olja och bensin. En olycka kan leda till stora konsekvenser för Halmstads hamn, för miljön och för delar av staden. Anledningen är att många petroleumprodukter är både brandfarliga och miljöskadliga. De kan orsaka bränder, explosioner och även skada miljön. Det är viktigt att arbeta med säkerheten, både i förebyggande syfte och för att minska konsekvenserna om en olycka uppstår.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen granskar hur väl skyddet mot allvarliga kemikalieolyckor fungerar i verksamheten utifrån de krav som ställs i lagstiftningen. Skulle en olycka ske krävs ett tätt samarbete mellan den aktuella verksamheten, räddningstjänsten, Länsstyrelsen och andra som kan beröras, exempelvis sjukvård och miljöexperter.

Halmstad

Antal invånare: 105 148 personer

Yta: 1 014 km²

Känt för: Kommunen är känd för sina stränder. Högskola med 12 000 studenter, musik, konst och golf sätter också Halmstad på kartan.

Dammbrott

I Halland finns ett 50-tal dammar. Tre av de största dammarna ligger längs Lagan i Laholms kommun. Dammar används för att utvinna el och värme ur vatten.

Ett dammbrott kan leda till stora lokala och regionala konsekvenser. Skadorna sker inte bara vid dammen, utan även flera kilometer nedströms då vattnet kan flöda i stora volymer med hög hastighet. Om dammbrott sker kommer troligtvis flertalet hus intill vattendraget att bli översvämmade och viktig infrastruktur som vägar, broar och järnvägar kommer ta skada. Ägarna till de stora dammarna är skyldiga att ta fram förebyggande och olycksbegränsande åtgärder för att minska risken för skador på människor och miljö.

Det är ovanligt att dammbrott sker i Sverige. Endast tre större dammbrott inträffade under 1900-talet. Extremt höga flöden kan orsaka att dammen skadas eller bryter. Dammbrott kan även ske till följd av sabotage eller kraftiga jordskred.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen arbetar förebyggande genom att ha regelbunden kontakt med dammägarna och andra som kan bli inblandade vid ett dammbrott. Skulle ett dammbrott ske kommer Länsstyrelsen bland annat att samla myndigheter, kommuner, företag och dammägare för att ge alla en samlad bild av olyckan. Därefter kan Länsstyrelsen stöjda i hanteringen med planering och analys för att minska konsekvenserna.

Laholm

Antal invånare: 26 575 personer

Yta: 883 km²

Känt för: Laholms kommun har vackra skogar och vattendrag, Hallands äldsta stadskärna och Sveriges längsta sandstrand.

Eget ansvar vid en samhällskris

Vid en samhällskris behöver alla hjälpas åt. Inte bara samhället – utan även du som privatperson. Som privatperson har du ett ansvar att inledningsvis klara dig själv, helst i en vecka. Samhällets resurser behöver gå till de mest utsatta och för att lösa situationen.

Samhällets krisberedskap bygger på att alla tar ett ansvar. Det personliga ansvaret innebär att du i händelse av en kris och ytterst vid krig, ska vara förberedd. Du ska kunna hantera en svår situation och de omedelbara behov som uppstår. Att vara förberedd och kunna klara sig utan stöd från samhället kallas att ha hemberedskap. Alla har inte förutsättningarna för det, därför är det viktigt att vi hjälper varandra lite extra när en samhällskris uppstår.

Hemberedskap

Att kunna klara sig utan el och vatten är ingen lätt uppgift. De flesta av oss klarar det under en period om vi är förberedda. Därför är det bra om du redan nu tänker och agerar för att klara dig vid en samhällskris. Samla gärna ihop det nödvändigaste och förvara på ett ställe. Då är det enklare att hitta sakerna om det är mörkt ute och strömmen försvinner. En "krislåda" kan till exempel innehålla konserverer, knäckebröd, pasta – gärna med kort koktid, linser, choklad, nötter, stormkök, värmeljus, tändstickor, flaskor fyllda med vatten, filter, sovsäck, ficklampa, batterier, mediciner, telefonnummer, laddade powerbanks, batteriradio eller vevradio.

Din krislåda

Mat – med lång hållbarhet som är lättlagad på stormkök eller inte kräver tillagning.

Värme – filter, sovsäck, varma kläder.

Vatten – vatten till dryck, både till dig själv och eventuella husdjur, till matlagning och hygien.

Kommunikation – vevradio eller batteriradio, laddad powerbank.

Tillgång till information

Det är viktigt att du kan ta till dig korrekt information om vad det är som händer. Du kan alltid lyssna på Sveriges Radio P4 för att hålla dig uppdaterad. Vilken källa du använder dig av är viktigt för att du ska få korrekt och faktabaserad information. På din kommuns webbplats hittar du också korrekt information. Om det är strömavbrott finns det risk att även mobilnätet ligger nere. Då kan du använda dig av en vevradio eller batteriradio. Har du bil kan du lyssna på radio från bilen.

Bästa tipset

Packa saker i krislådan som du tycker är riktigt goda. Då ökar förutsättningarna för att kunna njuta och kanske göra det lite mysigt, trots svåra omständigheter.

KRISLÅDA

Mer kunskap

Vill du lära dig ännu mer om beredskap, hur du kan vara förberedd och hur samhället arbetar?

På lansstyrelsen.se/halland, krisinformation.se, msb.se hittar du mycket mer information.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Slottsgatan 2 • 301 86 Halmstad
010-224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland